

УДК 78.1;78.02

DOI <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2022-48.07>

## ІНФРАСТРУКТУРА СУЧАСНОГО МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

**Зоряна Ластовецька-Соланська** – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри історії музики, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка  
<https://orcid.org/0000-0002-6606-9831>

У статті з'ясовано особливості сучасного музичного життя в мультикультурному контексті глобалізаційних процесів, уточнено значення поняття інфраструктури в проєкції на українське музичне мистецтво сьогодення. За мету розвідки поставлено дослідження регіональних особливостей музичного буття у ракурсі інфраструктури сучасного українського соціокультурного простору. Орієнтовано на використання комплексу методів, серед яких пріоритетними стали порівняльно-узагальнюючий, теоретичний та аналітичний. Узагальнено вплив суспільних інтересів та мистецьких потреб соціуму, культурно-мистецьких традицій та локальних звичаїв на категорію інфраструктури музичного життя. Авторка дійшла висновку, що на формування аналізованої проблеми впливають низка факторів, серед яких слід виокремити такі: географічне розташування того чи іншого соціокультурного простору; зміна динаміки інтересу слухацької аудиторії до локальних культурних та музичних надбань; наявність більшої чи меншої кількості різних національних спільнот у певній локації, інтенсивність їхньої культурної та соціальної взаємодії; інфраструктурна скученість чи розосередженість музичних інституцій у певному регіональному середовищі; наявність музичної спільноти як цінного потенціального фактору професіоналізації музичного життя; ступінь музичної соціалізації населення як показник загальної культурно-духовної освіченості та затребуваності у музично-освітніх осередках; ступінь економічного та соціального розвитку певного регіону, який позначається і на ділянці забезпечення фінансових потреб музичних осередків; застосування сучасних технологій у питанні збереження, поширення та оцифрування музичної інформації та фондів; розвинений технічний, ефективний культурний і менеджерський потенціал та ін. З'ясовано, що подальший розвиток означеної теми полягає у вивченні трансформації інфраструктури сучасного музичного життя у контексті глобалізаційних процесів.

**Ключові слова:** музичне життя, інфраструктура, сучасність, соціокультурний простір, локальне середовище, мультикультурність.

**Вступ.** Актуальний мультикультурний простір великою мірою завдячує стрімким темпам глобалізаційних процесів, які спричинилися до універсалізації багатьох звичаєвих стереотипів та суттєво вплинули на локальні архетипові явища. Музичне життя сьогодення характеризується розмаїттям, інтенсивністю й широкими національними і жанро-стильовими координатами, як у глобальному, так і регіональному аспектах.

**Мета статті** – дослідити регіональні особливості музичного життя у ракурсі інфраструктури сучасного українського соціокультурного простору.

**Матеріали та метод.** З-поміж останніх наукових праць, які прямо чи опосередковано пов'язані з темою статті, слід назвати роботи Ю. Чекана, Л. Кияновської, П. Герчанівської, С. Олійник, Н. Байло, В. Юрківського та ін., а також аналітичне дослідження «Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації» [3] І. Садчикової та М. Коваль.

У пропонованій розвідці було орієнтовано на комплексне поєднання кількох методів, з яких найбільше використання отримали порівняльно-узагальнюючий, теоретичний та аналітичний.

**Результати.** Однією з провідних ознак музичного простору сьогодення є мультикультурність і зростання значеннєвості медійних та інформаційно-комунікаційних технологій у процесі сприймання звукової інформації. Особливої рельєфності ця тенденція набула під час пандемії COVID-19, яка ознаменувалась переходом на дистанційні та он-лайн форми організації багатьох царин соціокультурного життя. У пропонованому контексті видається слушним увиразнити, як означені тенденції проявились у царині музичного буття та його структурних координат.

У руслі означеної проблематики термін «інфраструктура» (*infrastructure*) дефініюється як «комплекс взаємопов'язаних обслуговуючих структур або об'єктів, що становлять і забезпечують основу функціонування системи» [цит. за №2]. Етимологія слова інфраструктура є комбінацією префіксу «*infra*», який у латинській мові означав «нижче», та слова «*structura*», що тлумачиться, як «(по)будова». Авторка статті пропонує власне визначення категорії музичної інфраструктури як «тої чи іншої структури музичного життя соціуму, визначеного типу організації музичної освіти та концертно-театрального життя суспільства,

обумовлених певними суспільними пріоритетами філософсько-естетичного виміру, який впливає на тип композиторської творчості й виконавства в рамках певного національного стилю» [5, с. 112].

Слід зауважити, що категорія інфраструктури музичного життя є дуже багатоаспектною та значущою, позаяк виступає своєрідним віддзеркаленням суспільних інтересів та мистецьких потреб соціуму. Якщо в глобальному аспекті простеження специфіки її трансформації видається достатньо проблематичним, то на прикладі регіонального соціокультурного простору це питання володіє великим науково-пошуковим та дослідницьким потенціалом.

У цьому контексті слід зауважити, що слухачке сприйняття великою мірою інспірує появу складових елементів системи музичної інфраструктури, до яких можна віднести: музичний рух у найрізноманітніших проявах (композиторський, виконавський, музикознавчий, музично-педагогічний та ін.), осередки музичної освіти (від початкового, до найвищого рівнів), концертні установи та філармонійні зали, театри (оперні та музично-драматичні), Народні Доми, нотовидавничі осередки та нотні магазини, видавництво спеціальної музичної літератури, студії звукозапису, музичну пресу, музичні спілки та творчі організації, бібліотеки, музичні фонди, фестивально-конкурсний рух та ін.

Регіональна специфіка інфраструктури музичного життя значною мірою пов'язана з історично сформованими культурно-мистецькими традиціями та локальними звичаями, тому врахування широкого соціокультурного тла є настільки важливим у контексті означеного питання.

При вивченні регіонального аспекту інфраструктури музичного життя в мультикультурному просторі сучасності науковий фокус зосереджується навколо таких координат:

- місце знаходження того чи іншого населеного пункту, міста, села тощо, оскільки специфіка географічного розташування, близькість до центру, державних кордонів чи локація на маргінесі суттєво впливають на інфраструктурні ознаки того чи іншого простору або ж слугують поясненням їхньої повної чи часткової відсутності;

- зміна динаміки інтересу слухачкої аудиторії до локальних культурних надбань, в тому числі й музичних, під впливом типізації, стандартизації та універсалізації звичаєвих уподобань, що виникають під впливом як глобальної мережі Інтернет, так і завдяки сучасним електронним комунікаційним засобам;

- наявність більшої чи меншої кількості різних національних спільнот у певній локації, інтенсивність їхньої культурної та соціальної взаємодії. Як демонструє навколишнє соціокультурне буття, ознакою нинішньої доби в ширшому та вужчому сенсах є мультикультурність та поліментальність етнонаціональних характеристик;

- інфраструктурна скупченість чи розосередженість музичних інституцій у певному локальному середовищі. Очевидно, що їх концентрація позитивно впливає на музичне життя краю та динаміку культурно-мистецького життя. Натомість часткова або повна відсутність музично-інфраструктурних елементів гальмує соціокультурний поступ загалом;

- наявна музична спільнота як цінний людський та професійний фактор. В цьому ракурсі слід зауважити, що присутність фахівців у цій царині володіє великим потенціальним та просвітницьким значенням у ділянці розвою та піднесення музичного життя того чи іншого краю;

- високий економічний та соціальний розвиток певного регіону, який позначається і на ділянці забезпечення фінансових потреб музичних осередків, появи нових концертних та освітніх установ різної форми власності (державної та приватної) й виступає сприятливим моментом у ділянці фінансового благополуччя музикантів загалом;

- ступінь музичної соціалізації населення як показник загальної культурно-духовної освіченості та затребуваності у музично-освітніх осередках. В означеному контексті чудово вписується економічний принцип, сформульований французьким вченим Жаном Батистом Сейєм (1767–1832) (*Jean-Baptiste Say*), який отримав назву «Закон Сея» (*Say's Law / La loi de Say*). Згідно з ним, «Пропозиція створює попит» [4, с. 180], причому ці поняття перебувають у взаємозалежному зв'язку;

- фокус на застосування сучасних технологій у питанні збереження, поширення та оцифрування музичної інформації та фондів. У розвідці Т. Яскажук «Розвиток і сучасний стан інформаційної інфраструктури музичної діяльності» акцентується збереження традиційних музично-інформаційних ресурсів у гіперінформаційному просторі сучасності [6];

- позитивно, коли осередки володіють розвиненим технічним, ефективним культурним і менеджерським потенціалом. Успішним прикладом може стати адміністративний та творчий вектор керівництва Львівського будинку органної та камерної музики. Його очільники Тарас Демко та Іван Остапович, з метою промоції україн-

ського музичного продукту у світовому контексті, заініціювали створення ГО (агенції) «*Collegium Musicum*», організували проведення фестивалів «Бах Маратон 2015», «*Lviv Hindemith Fest 2015*» та «Людкевич Фест», створили перший мобільний застосунок про українську класичну музику «*Ukrainian Live Classic*». Загалом, впродовж 2011–2017 років цей тандем втілює у життя п'ять тисяч (!) культурних проектів [1].

Під час виступу на Міжнародній науково-практичній конференції «Fresh Science» Т. Демко виділив три сегменти у політиці менеджменту їхньої інституції (виробничий, фінансовий та менеджмент розвитку (інновацій)) й зазначив: «У менеджменті дуже важливо розуміти свої сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. Це називається SWOT-аналіз (від англ. *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*). Треба розуміти завжди, які ці чотири підвалини твого продукту, проекту, того що ти робиш... Наша організація – це культурний хаб, який об'єднує громадське, муніципальне, державне і активіст-

ське» [1]. «Інтерфейсом» свого менеджерського образу І. Остапович та Т. Демко вважають відновлення діяльності «Галицького музичного товариства» (ГМТ), покликаною анімувати музично-мистецьке життя краю.

**Висновки.** Отже, аналізована проблема володіє значним дослідницьким потенціалом, спрямованим на краще усвідомлення, прогнозування та діагностування навколишньої музичної дійсності в аспекті єдності глобального та локального, універсального та етнохарактерного, мультикультурального та айдентичного. Категорія музичної інфраструктури виступає тут в якості фільтру, віддзеркалюючи багатоманіття трансформаційних та еволюційних процесів музичного життя суспільства, його потреби, запити та ціннісні орієнтири в ділянці музичного мистецтва як у глобальному, так і у регіональному масштабі.

Перспективи подальших розвідок полягають у дослідженні трансформації інфраструктури музичного життя сьогодення у контексті глокалізації.

#### Література

1. Антонова М. Іван Остапович і Тарас Демко про успішний культурний менеджмент в Україні. *The Claquers*. 19.04.2021. URL: <https://theclaquers.com/posts/6673> (дата звернення: 30.10.2022).
2. Єрменчук О.П. Сутність та зміст поняття «інфраструктура» в контексті захисту критичної інфраструктури. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. № 11(193). 2017. С. 36.
3. Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації. Аналітичне дослідження / ред. кол. І. Садчикова, М. Коваль. Київ : ГО «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень», Фонд імені Фрідріха Еберта, 2017. 108 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/13246.pdf> (дата звернення: 25.08.2022).
4. Ковальчук В. Політична економія Жана-Батиста Сея. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. Тернопіль, 2013. № 1. С. 175–183. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8924/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%92..pdf> (дата звернення: 27.09.2022).
5. Ластовецька-Соланська З. Категорія інфраструктури в проекції на сучасну музичну культуру України. *Мистецька культура: історія, теорія, методологія: Тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції (Львів, 30 листопада 2018 р.)*. Львів, 2018. С. 112–116.
6. Яскажук Т.С. Развитие и современное состояние информационной инфраструктуры музыкальной деятельности. *Культурология*. 2008. С. 45–48. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-i-sovremennoe-sostoyanie-informatsionnoy-infrastruktury-muzykalnoy-deyatelnosti/viewer> (дата звернення: 13.09.2022).

#### References

1. Antonova M. (2021). Ivan Ostapovych i Taras Demko pro uspihnyi kulturnyi menedzhment v Ukraini [Ivan Ostapovych and Taras Demko on successful cultural management in Ukraine]. *The Claquers*. 19 April. URL: <https://theclaquers.com/posts/6673> [30.10.2022] [in Ukrainian]
2. Iermenchuk O.P. (2017). Sutnist ta zmist poniattia «infrastruktura» v konteksti zakhystu krytychnoi infrastruktury [The essence and content of the concept of “infrastructure” in the context of critical infrastructure protection]. *Biuleten Ministerstva yustytzii Ukrainy* [Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine]. № 11 (193). P. 36. [in Ukrainian]
3. Infrastruktura rehioniv Ukrainy. Priorytety modernizatsii. Analitychne doslidzhennia [Infrastructure of the regions of Ukraine. Priorities of modernization. Analytical research] / red. kol. I. Sadchykova, M. Koval. Kyiv: HO «Poliskyi fond mizhnarodnykh ta rehionalnykh doslidzhen», Fond imeni Fridrikha Eberta, 2017. 108 s. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/13246.pdf> [25.08.2022] [in Ukrainian]
4. Kovalchuk, V. (2013). Politychna ekonomiiia Zhana-Batysta Seia [The political economy of Jean-Baptiste Sey]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu* [Bulletin of the Ternopil National Economic University]. Ternopil, No. 1, P. 175–183. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8924/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%92..pdf> [27.09.2022]. [in Ukrainian].
5. Lastovetska-Solanska Z. (2018). Katehoriia infrastruktury v proektsii na suchasnu muzychnu kulturu Ukrainy [The category of infrastructure in the projection of modern musical culture of Ukraine]. *Mystetska kultura: istoriia, teoriia,*

*metodolohiia: Tezy dopovidei Vseukrainskoi naukovoï konferentsii (Lviv, 30 lystopada 2018 r.)* [Artistic culture: history, theory, methodology: Abstracts of reports of the All-Ukrainian scientific conference (Lviv, November 30, 2018)]. Lviv. P. 112–116. [in Ukrainian].

6. Iaskazhuk T.S. (2008). Razvitye y sovremennoe sostoianye ynformatsyonnoi ynfrastruktury muzykalnoi deiatelnosti [Development and current state of the information infrastructure of musical activity]. *Kulturolohyia* [Culturology]. P. 45–48. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-i-sovremennoe-sostoyanie-informatsionnoy-infrastruktury-muzykalnoy-deyatelnosti/viewer> [13.09.2022] [in Russian]

**Zoryana Lastovetska-Solanska** – Candidate of Art Studies, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Music History, Lviv National Academy of Music named after M. V. Lysenko

### **The infrastructure of modern musical life in the regional dimension**

*The article considers the peculiarities of modern musical life in the multicultural context of globalization processes. It specifies the meaning of the concept of infrastructure in the projection on the Ukrainian musical art of today. The article's goal is studying of regional peculiarities of musical life from the perspective of the infrastructure of the modern Ukrainian socio-cultural space. It is focused on using of a set of methods, among which are comparative-generalizing, theoretical and analytical methods. The influence of public interests and artistic needs of society, cultural and artistic traditions and local customs on the category of infrastructure of musical life is summarized. The author came to the conclusion that a number of factors influence its formation, among which the following should be underlined: the geographical location of a certain socio-cultural space; change in the dynamics of the listening audience's interest in local cultural and musical products; the presence of a greater or lesser number of different national communities in a certain location, the intensity of their cultural and social interaction; infrastructural concentration or dispersion of musical institutions in a certain regional setting; the presence of a musical community as a valuable potential factor in the professionalization of musical life; the degree of musical socialization of the population, as an indicator of general cultural and spiritual education and require in musical and educational centers; the degree of economic and social development of a certain region, which also affects the providing of financial needs of musical institutions; application of modern technologies in the matter of preservation, distribution and digitization of musical information and funds; developed technical, effective cultural and managerial potential, etc. It was summarized that the further development of the indicated topic consists in the study of the transformation of the infrastructure of modern musical life in the context of globalization processes.*

**Key words:** musical life, infrastructure, modernity, socio-cultural space, local surroundings, multiculturalism.